

การจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

The Tourism Management Based on the Social Capital of Ethnic Communities in Maesalong–Nok Sub–district, Mafahuang District, Chiang Rai Province

ณัฐธิดา จุมปา*

Natthida Chumpa

ทวีโชค เตชะธรรมวงศ์

Taweechoke Techathammawong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University

*lee.natthida@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ และหาแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน 40 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 385 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มย่อย และการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ข้อมูลเชิงคุณภาพนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่เพื่อสร้างข้อสรุปหาคำตอบตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.83$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) รองลงมาคือ ด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) และด้านการตลาดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$) ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน คือ (1) การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวและ (3) จัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

คำสำคัญ : การจัดการการท่องเที่ยว ทุนชุมชน ชุมชนชาติพันธุ์

Received : May 3, 2019

Revised : May 7, 2019

Accepted : May 25, 2019

Abstract

This research aimed to analyze the potential of tourism management based on the ethnic community's capital and to investigate the ways in developing community-based tourism management. This mixed-method study applying structured interviews, questionnaires, focus group discussions, and participatory action research to conduct the study. There were 40 participants in the qualitative part which consisted of community leaders, tourism entrepreneurs, villagers, government officers, and private employees. This study also collected the data from the 385 tourists as the sample in the quantitative part. The statistical program was used to analyze the quantitative data and the qualitative data were categorized and set into the theme.

The preliminary results of the research show that the tourists satisfied with the potential of tourism management of the community at an average level ($\bar{x} = 2.83$). The classification of each side found that most tourists satisfied with tourism resources at an average level ($\bar{x} = 3.26$), infrastructure services, and tourism services at an average level ($\bar{x} = 3.04$), and tourism marketing at an average level ($\bar{x} = 2.85$) respectively. The guidelines in developing the community-based tourism management consisted of (1) providing the tourism resource information to facilitate tourists; (2) developing the potential of tourism personnel to be standardized and (3) establishing a coordination center to drive tourism management of the community.

Keywords: tourism management, social capital, ethnic community

บทนำ

จังหวัดเชียงรายให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอยู่ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาจึงมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย ที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วยการดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนาเพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ ทั้งยังเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญที่มีอาณาเขตเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและเทือกเขา มีสภาพภูมิอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต มีประชากรหลายเชื้อชาติจึงก่อให้เกิดความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายจำนวนมาก สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดเชียงรายเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 2,506,890 คน ปีพ.ศ. 2558 จำนวน 2,686,034 คน และปี พ.ศ. 2559 จำนวน 2,782,424 คน (Chiang Rai Statistical Office, 2017)

ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลากหลายของวัฒนธรรม 7 กลุ่มชาติพันธุ์ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนจากการจัดกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม เช่น ประเพณีโล้ชิงช้า เทศกาลงานชิมชา ประเพณีปีใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ฯลฯ ทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีสภาพภูมิอากาศ วิถีชีวิตที่สวยงาม ชุมชนรายล้อมด้วยภูเขาและดอกซากุระเมืองไทยหรือดอกนางพญาเสือโคร่งที่บานสะพรั่งในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ของทุกปี นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์สำคัญ เช่น สุสานนายพลตัวนชิเหวิน ซึ่งเป็นผู้นำทหารจีนฮ่อแห่งกองทัพที่ 5 กองพล 93 ที่นักท่องเที่ยวยชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมขึ้นไปเคารพศพนายพลตัวน มีอนุสรณ์สถานอดีตทหารจีนคณะชาติ (ทจช.ก๊กมินตั๋ง) กองพล 93 ที่ช่วยราชการไทยต่อสู้และปราบปรามคอมมิวนิสต์ พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทาสถิตมหาสถิตีศรีที่เป็นสัญลักษณ์อีกอย่างของดอยแม่สลอง ตั้งอยู่ที่ระดับความสูง 1,500 ม. ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 4 กม. ที่ตั้งเป็นจุดสูงสุดของเทือกดอยแม่สลองสามารถชมวิถีชีวิตในมุมสูงของชุมชนทั้งตำบล การเดินทางจากตัวเมืองเชียงรายไปยังดอยแม่สลองมีระยะทาง 64 กิโลเมตร ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้โดยสะดวก มีโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกที่เป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชน ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทั้งแบบไป-กลับ หรือพักค้างคืน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของตำบลแม่สลองนอกที่ประกอบด้วยกลุ่มคนหลากหลายชาติพันธุ์ จึงมีทุนชุมชนที่หลากหลายที่มีคุณค่าเป็นศักยภาพของชุมชนที่จะสามารถนำมาสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชนอันได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนกายภาพ และทุนธรรมชาติ จากสถานการณ์การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในระยะเวลาที่สั้น ใช้จ่ายในชุมชนน้อย ยังไม่สามารถสร้างความประทับใจและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวซ้ำในชุมชนในแง่ของการสร้างสรรคกิจกรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว สารสนเทศแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ขณะที่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว เช่น โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ฯลฯ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแบบฉบับของตนไม่มีโอกาสในการวิเคราะห์ศักยภาพและทบทวนบทเรียนการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการนำทุนชุมชนมาบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไม่เต็มศักยภาพ ขณะที่ผู้ประกอบการไม่มีโอกาสรับรู้พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนไม่สามารถจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพจึงทำให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นน้อยมาก

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนต้องได้รับการสะท้อนปัญหาความต้องการจากผู้เข้ามาใช้บริการหรือนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนได้เรียนรู้พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยว จุดอ่อนหรือข้อบกพร่องในการจัดบริการ รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนองค์กรรัฐเอกสาร และชุมชน เพื่อที่จะได้บทเรียนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาจุดอ่อน เพิ่มความสามารถของจุดแข็ง และต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ที่เป็นศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาการจัดการคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพเป็นแหล่งเพิ่มรายได้และกระจายรายได้เสริมฐานเศรษฐกิจให้คนในชุมชนบนความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและเคารพในสังคมวัฒนธรรมของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ชุมชนแม่สลองนอกได้ทราบถึงศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ทั้งในมุมมองของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตำบล นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก และผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ชาวบ้าน ผู้แทนองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวได้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์
2. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนได้ทราบระดับศักยภาพการจัดการบริการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการ ด้านการตลาด การท่องเที่ยวและด้านการบริหารจัดการอันนำไปสู่การพัฒนาจุดอ่อนเสริมความสามารถของจุดแข็ง และต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาการจัดการคุณภาพการท่องเที่ยวซึ่งนิเวศที่เหมาะสมต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตำบล ประกอบด้วยผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจรถเช่า เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในมุมมองของผู้ประกอบการโดยการจัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย
2. ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ชาวบ้าน ผู้แทนองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน เก็บรวบรวมข้อมูลด้านศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
3. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ เพื่อประเมินพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความต้องการของนักท่องเที่ยว และการประเมินศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม
4. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตำบล ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจรถเช่า จำนวน 20 คน
2. ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ชาวบ้าน ผู้แทนองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 20 คน
3. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก จำนวน 385 คน
4. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาข้อมูลด้านศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ กับผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ชาวบ้าน ผู้แทนองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน
2. แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน
3. การสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตำบล ประกอบด้วยผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจรถเช่า ฯลฯ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์จากผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตำบล
4. การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อคืนข้อมูลสู่ชุมชนและหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของตำบล ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ มุมมองของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน องค์กรภาครัฐ และมุมมองของนักท่องเที่ยว ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงเชิงเหตุผล และสร้างข้อสรุปเพื่อหาคำตอบตามรายวัตถุประสงค์ ในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการพรรณนาบรรยายสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 215 คน (ร้อยละ 55.84) และเพศชาย จำนวน 170 คน (ร้อยละ 44.16) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด จำนวน 230 คน (ร้อยละ 59.74) รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 102 คน (ร้อยละ 26.49) และอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 24 คน (ร้อยละ 3.12) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 196 คน (ร้อยละ 50.91) รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 123 คน (31.95)

และระดับปวช./ปวส. จำนวน 39 คน (ร้อยละ 10.13) ตามลำดับ ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด จำนวน 104 คน (ร้อยละ 27.01) รองลงมาอาชีพอื่นๆ (บรรณาธิการ ผู้เขียนนิตยสาร นักเขียนอิสระ นักศึกษา และนักเรียน) จำนวน 115 คน (ร้อยละ 29.87) และอาชีพพนักงานหน่วยงานรัฐ/เอกชน จำนวน 89 คน (ร้อยละ 23.12) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001–50,000 บาท มากที่สุด จำนวน 244 คน (63.38) รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 90 คน (ร้อยละ 23.38) และรายได้ระหว่าง 50,001–100,000 บาท จำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.61) ตามลำดับ และมีที่พักอยู่ในประเทศมากที่สุด จำนวน 305 คน (ร้อยละ 79.22) และต่างประเทศจำนวน 80 คน (ร้อยละ 20.78)

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวในประเทศพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือมากที่สุด จำนวน 144 คน (ร้อยละ 47.21) รองลงมาคือภาคกลาง จำนวน 94 คน (ร้อยละ 30.82) และภาคใต้ จำนวน 40 คน (ร้อยละ 13.11) ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศมาเลเซียมากที่สุด จำนวน 40 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 13 คน (ร้อยละ 16.25) และสาธารณรัฐสิงคโปร์ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 13.75) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด จำนวน 243 คน (ร้อยละ 63.12) รองลงมาคือ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำนวน 78 คน (ร้อยละ 20.26) และการท่องเที่ยวแบบผจญภัย จำนวน 64 คน (ร้อยละ 16.62) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยมาท่องเที่ยวยังสถานที่แห่งนี้ จำนวน 203 คน (ร้อยละ 52.73) นิยมมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนตุลาคม–ธันวาคม มากที่สุด จำนวน 319 คน (ร้อยละ 82.86) เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 244 คน (ร้อยละ 63.38) ใช้เวลาในการท่องเที่ยวที่ตำบลแม่สลองนอกประมาณ 2–3 วัน จำนวน 231 คน (ร้อยละ 60.00) มีลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบส่วนตัว จำนวน 346 คน (ร้อยละ 89.87) ผู้มาท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มอยู่ที่ประมาณ 1–3 คน จำนวน 180 คน (ร้อยละ 46.75) ส่วนอัตราค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อท่านสำหรับการท่องเที่ยวแม่สลองนอก มีค่าอาหารประมาณ 200 บาท จำนวน 167 คน (ร้อยละ 43.38) ค่าที่พักอยู่ระหว่าง 601–800 บาท จำนวน 141 คน (ร้อยละ 36.62) ค่าพาหนะ 401–600 บาท จำนวน 128 คน (ร้อยละ 33.25) และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าของที่ระลึก ค่าธรรมเนียมผ่านประตู มีค่าใช้จ่ายน้อยมากคือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท จำนวน 105 คน (ร้อยละ 27.27) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวตำบลแม่สลองนอกจากการแนะนำของเพื่อน จำนวน 181 คน (ร้อยละ 47.01) สำหรับเหตุผลในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวคือ สถานที่ท่องเที่ยวมีจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ และมีความน่าสนใจมากที่สุด จำนวน 202 คน (ร้อยละ 52.47) รองลงมาคือชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยว จำนวน 90 คน (ร้อยละ 23.38) และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเน้นวิถีชุมชนชาติพันธุ์ จำนวน 67 คน (ร้อยละ 17.40) ตามลำดับ ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ ไร่ชา จำนวน 184 คน (ร้อยละ 47.79) รองลงมาคือวิถีชีวิตชุมชน จำนวน 91 คน (ร้อยละ 23.64) และจุดชมวิวพระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิตยมหาสันติคีรี จำนวน 51 คน (ร้อยละ 13.25) ตามลำดับ และในอนาคตนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอกอย่างแน่นอน จำนวน 269 คน (ร้อยละ 69.87) เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีธรรมชาติที่สวยงาม บรรยากาศผ่อนคลาย ผู้คนเป็นมิตร อาหารอร่อยและมีที่พักที่เพียงพอราคามีความเหมาะสม

ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลองนอก

ผู้วิจัยวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์จากผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ตัวแทนองค์กรภาครัฐและผู้ประกอบการท่องเที่ยวใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการ โครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ตำบลแม่สลองนอกเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และมีชื่อเสียงมากในจังหวัดเชียงราย มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อากาศเย็นสบาย คนในชุมชนช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความอุดมสมบูรณ์ เช่น มีการเพาะพันธุ์ดอกซากุระไว้สำหรับปลูกในชุมชน รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก กรมป่าไม้ โรงเรียน โครงการหลวงฯ ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกมีศักยภาพของทุนการเงิน ที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพ ประกอบกับชุมชนมีทุนกายภาพและทุนธรรมชาติที่เอื้อต่อการสร้างที่พักที่มีทัศนียภาพที่สวยงามน่าดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อนอย่างสม่ำเสมอ มีที่พัก ร้านอาหารและร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกที่เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาลที่เต็มเปี่ยมไปด้วยเอกลักษณ์และอัตลักษณ์เฉพาะที่แสดงถึงวัฒนธรรมของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่น สุกี่ขุนนาน ขาหมูหมั่นโถว ไก่ดำตุ๋นยาจีน เห็ดหอมอบซีอิ๊ว เป็ดกรอบยูนาน ตุ๋นยาจีน ฯลฯ สินค้าและของที่ระลึกที่เป็นผลิตภัณฑ์จากชาเพราะตำบลแม่สลองนอกเป็นแหล่งปลูกชาที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เช่น ชาอัสสัม อุหลงก้านอ่อน กาแฟสายพันธุ์อาราบิก้า สายพันธุ์คาติเมอร์ ที่มีคุณภาพสูง ผลไม้เมืองหนาวแปรรูปและสินค้าของที่ระลึกที่เป็นหัตถกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อีกทั้งมีหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก โครงการพัฒนาโดยตุ๋น กรมป่าไม้ ฯลฯ ให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ในขณะที่ชุมชนยังมีปัญหาอุปสรรคด้านการจัดระบบฐานข้อมูลที่พัก ฐานข้อมูลที่พักในชุมชนไม่ถูกต้องส่งผลให้เดินทางหาที่พักของนักท่องเที่ยวมีความผิดพลาด ที่พักโดยส่วนใหญ่มีสาธารณูปโภคไม่ครบ เนื่องจากนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นิยมไปท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาวประมาณ 4-5 เดือน คือ ช่วงเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่กล้าลงทุนในสาธารณูปโภคบางอย่าง เช่น เครื่องปรับอากาศหรือการซ่อมแซมสาธารณูปโภคให้ได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการที่พักและร้านอาหารยังต้องรับการพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยทั้งยังขาดความรู้ในหลักการให้บริการลูกค้า รวมถึงผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันกันต่างคนต่างทำ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เช่น อากาศไม่หนาวเย็น ดอกซากุระไม่บาน ทำให้นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจขึ้นไปชมดอกซากุระผิดหวัง ในส่วนของการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนยังพบว่า ชุมชนขาดฐานข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยวเนื่องจากไม่มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการให้บริการนักท่องเที่ยว

2. ด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยว ชุมชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ มีน้ำประปาภูเขาในการอุปโภคบริโภค และการคมนาคมขนส่งเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ลาดชันเป็นอุปสรรคสำคัญในการเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนมีความพยายามในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น การบริการจองที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต การประชาสัมพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวผ่านลูกค้า การเชื่อมโยงธุรกิจท่องเที่ยวเกี่ยวกับองค์กรธุรกิจอื่น เป็นต้น

สำหรับปัญหาอุปสรรค ด้านการให้บริการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนยังขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวของตนให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และช่องทางการตลาดยังแคบ ทั้งนี้การเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวยังเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นไปด้วยความยากลำบากและมีอันตรายในการเดินทางบางแห่งในโครงสร้างพื้นฐานด้านถนน และขาดสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกสบาย เป็นต้น

3. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ชุมชนมีความพยายามในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวในชุมชน เช่น เทศกาลงานชิมชา ประเพณีการไล่ชิงช้า วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ กิจกรรม Maesalong Trail เป็นต้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอกที่สนับสนุนงบประมาณหลักในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของตำบลและให้การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงรายให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจ จนถูกจารึกเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นประจำทุกปี

ทั้งนี้ ศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยวยังประสบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายยังคง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเน้นการแสดงให้นักท่องเที่ยวดูมากกว่าการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม สถานที่ในการจัดกิจกรรมคับแคบและประสบปัญหาด้านที่จอดรถ เป็นต้น

4. ด้านการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนโดยส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และมีกำลังทรัพย์ในการจัดบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น จึงมีระดับการแข่งขันกันค่อนข้างต่ำเกิดผลดีกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว และมีองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอกช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบนเว็บไซต์ แต่ชุมชนยังขาดผู้นำในการผลักดันการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ไม่มีองค์กรหรือกลุ่มที่เป็นศูนย์ประสานงานการบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้บริการความรู้ คำแนะนำและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ขาดกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวส่งผลให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อยและไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 385 คน ที่เดินทางมาเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก ในช่วงเดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2561 ใน 4 ประเด็น คือ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลองนอก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.83$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านทรัพยากร

การท่องเที่ยวมากที่สุด ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) รองลงมาคือด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการทางการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) และด้านการตลาดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$) ตามลำดับ เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 แหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเด็นแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในจุดเด่นและมีความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) รองลงมาคือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) และแหล่งท่องเที่ยวมีป้ายสัญลักษณ์บอกทาง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.97$) ตามลำดับ

1.2 ร้านอาหาร

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเด็นร้านอาหาร ภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ตำบลแม่สลองนอกมีร้านอาหารในชุมชนเพียงพอในการให้บริการมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) รองลงมาคือ ร้านอาหารสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.66$) และร้านอาหารบริการด้วยความเป็นมิตร ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) ตามลำดับ

1.3 ที่พัก

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเด็นด้านที่พัก ภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ตำบลแม่สลองนอกมีที่พักที่เพียงพอสำหรับบริการนักท่องเที่ยวมากที่สุด ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) รองลงมาคือที่พักที่ปลอดภัย ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) และที่พักมีความสะอาด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

2. ด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่การท่องเที่ยวในตำบลแม่สลองนอก ค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับบริการที่ได้รับมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมาคือชุมชนมีเครือข่ายกับธุรกิจของเอกชนให้บริการ ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$) และชุมชนมีการบริการที่ดี ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) ตามลำดับ

3. ด้านการตลาดการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ชุมชนมีสินค้าของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว

มากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมาคือ ชุมชนมีเส้นทางการท่องเที่ยวร่วมกับเครือข่าย/องค์กรอื่นๆ ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) และมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำ ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$) ตามลำดับ

4. ด้านการบริหารจัดการ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.16$) เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ชุมชนสามารถขายสินค้า อาหาร ของที่ระลึกมากที่สุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) รองลงมาคือมีเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้ข้อมูลการท่องเที่ยวและการปฏิบัติตน แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.54$) และชุมชนมีการจัดการปัญหาขยะที่เหมาะสม ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.48$) ตามลำดับ

แนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลแม่สองนอก

จากการศึกษาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลแม่สองนอกพบว่า ตำบลแม่สองนอกยังมีทุนชุมชนที่สนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวอีกมาก แต่ยังคงขาดการจัดระบบและกลไก ในการขับเคลื่อนใน 3 ประเด็น คือ

1. ด้านฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก และกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่จะนำไปสู่การใช้จ่ายในชุมชนของนักท่องเที่ยวมากที่สุดซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน
2. บุคลากรการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ประกอบการและพนักงานให้บริการด้านโรงแรมที่พักและร้านอาหาร ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำในชุมชนตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการแพร่กระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวไปยังกลุ่มอื่น ๆ
3. หน่วยงาน องค์กร หรือศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน อำนวยความสะดวกในการให้บริการ ให้ความรู้ สร้างกฎเกณฑ์ในการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การกำจัดขยะ เป็นต้น

นวัตกรรมสนับสนุนแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน มีดังนี้

1. จัดทำคู่มือนักท่องเที่ยวที่มีรายละเอียดเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนและฐานข้อมูลด้านที่พัก ประเภทต่าง ๆ ของชุมชน
2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์คู่มือนักท่องเที่ยวและฐานข้อมูลทุนชุมชนผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ถึงนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่มหลายระดับ
3. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานแก่ผู้ประกอบการและพนักงาน โรงแรมที่พักและร้านอาหาร
4. สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อเป็นของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

5. จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและมีหน้าที่ ดังนี้
 - 5.1 วางกลไกในการให้บริการนักท่องเที่ยว
 - 5.2 วางกฎเกณฑ์การเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การทิ้งขยะ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - 5.3 นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่ายในชุมชนมากที่สุด เช่น การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความงามของวิถีชีวิตและความหลากหลายของวัฒนธรรมในชุมชน
 - 5.4 ปรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนจัดขึ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว แม้ว่าผลจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประเด็นด้านที่พักนั้นชุมชนมีความพร้อมเป็นอย่างมาก ที่พักมีความเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในตำบลแม่สลอนนอกและชุมชนมีความพร้อมด้านทุนค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้ประกอบการด้านที่พักเป็นคนในชุมชนทั้งหมด ทำให้ไม่เกิดการแข่งขันกันในการให้บริการ สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงพนักงานโรงแรมที่พัก การจัดการด้านที่พักเป็นไปตามวิถีชุมชน และไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวและพักในชุมชนนอกฤดูกาลท่องเที่ยว รวมถึงพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะนิยมไปเที่ยวในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม มากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการด้านที่พักและร้านอาหารจึงมีการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น

ศึกษาสภาพการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการบริการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางการท่องเที่ยวพบว่า มีศักยภาพในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$) เนื่องจากชุมชนมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่เป็นทางลาดชัน ไม่สามารถขยายถนนให้กว้างออกไปได้ นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จึงให้การยอมรับและมองเป็นเรื่องความท้าทายและเสน่ห์ของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชุมชนชาติพันธุ์ ประกอบกับค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ ทั้งนี้ในชุมชนยังมีไฟฟ้าส่องสว่าง ร้านค้า ร้านอาหาร น้ำประปา ภูเขา และบรรยากาศที่หนาวเย็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในตำบลแม่สลอนนอกอย่างต่อเนื่อง

ศึกษาสภาพการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการตลาดการท่องเที่ยวพบว่า มีศักยภาพในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$) ชุมชนมีสินค้าของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเครือข่ายองค์กรการท่องเที่ยวเอกชนในจังหวัดเชียงรายเพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำและยังมีกิจกรรมพิเศษตามเทศกาลที่แสดงถึงความหลากหลายและงดงามทางวัฒนธรรม และผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของชุมชน เช่น ชาอัสสัม ชาอูหลง ชาหอมหมื่นลี้ เทศกาลงานชิมชา ชากระบือ และวัฒนธรรมชนเผ่างานประเพณีไล่ชิงช้า เป็นต้น

จากผลการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานทุนชุมชนชาติพันธุ์ของตำบลแม่สลอนนอกอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่าต้องมีการพัฒนาศักยภาพตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ดังที่ Takerngsak Chaichan (2013) สรุปไว้ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ทั้งพักค้างคืนและไม่พักค้างคืน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยว (2) การตลาดท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงการให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว การให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (3) การขนส่ง (4) ทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่นั้นๆ และ (5) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการที่พักแรม บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการอาหารและบันเทิง บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึงการบริการด้านสาธารณูปโภค ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การรักษาพยาบาล การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงาม และความปลอดภัย มีสอดคล้องกับงานของ Wirunsiri Jaima et al. (2015) ที่รายงานไว้ว่าชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องพัฒนาศักยภาพโดยสร้างจุดขายหรือจุดดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดสรรพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจที่พักและร้านอาหาร สนับสนุนการใช้วัตถุดิบและสินค้าที่ผลิตในชุมชนในการบริการต่อนักท่องเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนโดยเพิ่มเข้าไปในโปรแกรมท่องเที่ยว และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ การอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ให้กับชุมชน

Siriporn Luekveerawattana (2010) กล่าวว่าชุมชนต้องมีการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรกายภาพต่างๆ ให้พอเพียง เช่น ถังขยะ ร้านอาหาร ห้องน้ำ ที่จอดรถ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ที่พักโฮมสเตย์ รีสอร์ท และการคมนาคมขนส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานของ Sirinan Pongnirundom et al. (2016) ที่ได้รายงานแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาไว้ว่า สิ่งดึงดูดใจด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการอย่างเพียงพอได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและสะดวก เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานของ Ratchada Jirathamakul (2016) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเขาน อำเภอถ้ำทอง จังหวัดภูเก็ต และพบว่าการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและปฏิสัมพันธ์ชุมชนให้ดีจะส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประจำ มีความสอดคล้องกับงานของ Noppadon Tangsakun (2011) ที่ได้ศึกษาศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทแสก บ้านปะหว้า ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม และเสนอไว้ว่าชุมชนต้องมีการเตรียมความพร้อมและได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งทางด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว การนำเที่ยว อาหาร การแสดง การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งเส้นทาง รูปแบบ กิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยการจัดการอย่างมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อให้สามารถจัดการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน มีความสอดคล้องกับงานของ Pimlapas Pongsakornrungsilp (2014) ที่ได้รายงานการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนต้องมีการพัฒนาศักยภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร คือ การให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความยั่งยืนของทรัพยากรการท่องเที่ยว มุ่งใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนต้องรักษา ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน ให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรง และทางอ้อมที่มีความสอดคล้องกับงานของ Thongchai Phuwanatwichit (2016) ที่ได้รายงาน การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบหมู่บ้านวัฒนธรรมของเวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ไว้ว่าชุมชนต้องสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวในรูปแบบหมู่บ้านวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและมีระบบการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวดังนี้ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านวัฒนธรรม การสร้างกลุ่มโฮมสเตย์ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตจาวยอง การสร้างช่วงวัฒนธรรม การปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ และถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมให้กับเยาวชน

จากผลการวิจัยพบว่า ตำบลแม่สลองนอกยังมีทุนชุมชนที่สนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวอีกมาก แต่ยังขาดการจัดระบบและกลไกในการขับเคลื่อนใน 3 ประเด็นคือ

- 1) ด้านฐานข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกและกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 2) บุคลากรการท่องเที่ยวต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน และสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำในชุมชน
- 3) หน่วยงาน องค์กร หรือศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน อำนาจความสะดวกในการให้บริการ ให้ความรู้ สร้างกฎเกณฑ์ในการ เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม การกำจัดขยะ เป็นต้น

นวัตกรรมที่จะช่วยสนับสนุนแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน คือ การจัดตั้ง คณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และมีหน้าที่ในการวางกลไก ในการให้บริการนักท่องเที่ยว วางกฎเกณฑ์การเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การทิ้งขยะ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่ายในชุมชน มากที่สุด เช่น การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความงดงามของวิถีชีวิตและความหลากหลาย ของวัฒนธรรมในชุมชน และการปรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนจัดขึ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม Sirinan Pongnirundorn (2016) ที่ได้เสนอไว้ดังนี้

- 1) ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวควรออกระเบียบข้อบังคับเพื่อเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว
- 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวควรจัดระบบคมนาคมและการสัญจรให้ชัดเจน พร้อมกับทำป้าย บอกทางให้ถูกต้องและติดตั้งเป็นระยะ
- 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกควรจัดให้มีการบริการที่ครอบคลุมและทั่วถึง
- 4) ด้านความปลอดภัยควรจัดระบบรักษาความปลอดภัยในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- 5) ด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ควรทำการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับของ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ

6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

โดยการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติการติดตามและประเมินผลการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับงานของ Pattaraporn Jiramahapoka (2017) ที่พบว่าสิ่งสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวคือ การทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การส่งเสริมให้ระบบการจัดการเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนโดยใช้กิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจะช่วยส่งเสริมกันและกัน เช่น การสร้างถนน การมีไฟฟ้า น้ำประปา ระบบสาธารณสุขโรค การมีป้ายบอกทางสิ่งเหล่านี้นอกจากจะถูกสร้างมาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นเองก็ยังสามารถได้รับประโยชน์จากการมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ เครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว คือ การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันในการบริหารจัดการชุมชนอันจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เห็นประโยชน์ส่วนรวมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้นและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้

1. ชุมชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน นำผลการวิจัยที่เป็นศักยภาพของชุมชนในประเด็นจุดอ่อน เช่น ชุมชนขาดฐานข้อมูลด้านที่พัก การให้บริการนักท่องเที่ยวของผู้ประกอบการด้านที่พักขาดผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลผลิตจากชุมชน การขาดศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนากระบวนการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่

2. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนนำฐานข้อมูลด้านที่พักไปใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

3. องค์กรบริหารส่วนตำบลนำฐานข้อมูลด้านที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงการวางแผนพัฒนาชุมชนให้เกิดการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ใหม่ การพัฒนาศักยภาพการให้บริการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนและการวางระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มาจากผลผลิตของชุมชนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาและขยายช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ตลาดต่างประเทศ และการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชน

References

- Chiang Rai Statistical Office. (2017). **Provincial Statistics Report 2017**. Chiang Rai.
- Noppadon Tangsakun. (2011). **A Study on Potential for Tai-sak Ethnic Tourism Development at Ban Bha-wa, Tha-Ruea Sub-District, Na-wa District, Nakhon Phanom District**. Proceedings of National Conference, Khon Kaen University.
- Pattaraporn Jiramahapoka. (2017). Strengthening Human Capital for Community-Based Tourism of Esan-Lanna Community for Promoting Sustainable Tourism. *Journal of Cultural Approach*, 18(34), 3-17.
- Pimlapas Pongsakornrungrsilp. (2014). The Management of Sustainable Community-Based Tourism: the Case of Ban Kokekrai, Phang Nga Province. *Veridian E-Journal, Silpakorn*, 7(3), 650-665.
- Ratchada Jirathamakul. (2016). The Development Guidelines for Creative Cultural Community-Based Tourism of Ban Ka-nan Community, Thalang District, Phuket Province. *Journal of Cultural Approach*, 17(31), 3-17.
- Sirinan Pongnirundorn, Ochanya Buatham & Chatchaya Yodsuwan. (2016). Guidelines for Effective Development in Tourism Management of Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province. *MBA-KKU Journal*, 9(1), 234-259.
- Siriporn Luekveerawattana. (2010). The Study of the Potential of Palm Furnace Agriculture Tourism Management. *Research and Development Journal*, 2, 21-29.
- Takerngsak Chaichan. (2013). **The Quality Development of Ecotourism in Northeastern Thailand**. Suranaree University of Technology.
- Thongchai Phuwanatwichit. (2016). Cultural Capital Development and Tourism Attraction Management for Culture Village Wiang Tha Kan, Sa Pa Tong District, Chiang Mai Province. *Journal of Community Development and Life Quality*, 5(1), 14-23.
- Wirunsiri Jaima et al. (2015). **The Development of Green Tourism in Chiang Rai Municipality for Foreigner Tourist**. Bangkok: Thailand Science Research and Innovation.